

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **H. T. K.**, nar. X
státní příslušnost X
t. č. pobytem X
zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s.
sídlem Kovářská 4, Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 6. 2021, č. j. OAM-528/ZA-ZA11-ZA08-2020,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 30. 6. 2021, č. j. OAM-528/ZA-ZA11-ZA08-2020, se **ruší** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 6. 2021, č. j. OAM-528/ZA-ZA11-ZA08-2020 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o neudělení

mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobce požádal o mezinárodní ochranu v srpnu 2020. Uvedl, že se má strach z návratu, protože hrozí, že v Etiopii bude válka. Dochází tam ke konfliktu mezi různými etnickými i náboženskými skupinami. Žalobce je tigrájské národnosti. A nadto má politické problémy.
3. V ČR žalobce předtím žil na základě povolení k dlouhodobému pobytu. Skončila mu ale platnost cestovního dokladu a on se bál vyřídít si nový na etiopské ambasádě v Berlíně. Žalobce nesouhlasí s vládnoucími politickými představiteli a nechce mít s nimi nic společného. Proto o nový pas nepožádal. Obával se, že by pak kontaktovali jeho rodinu.
4. K zásadní změně poměrů v Etiopii došlo v roce 2018, kdy byl premiérem zvolen A. A. Postavení tigrájského etnika, které bylo u moci od roku 1991, se tím významně zhoršilo. Nová vláda vystupuje vůči tigrájskému etniku nepřátelsky. Vězní Tigrájce, vypuzuje je z původně obývaných území a fyzicky je pronásleduje. Žalobce žil v té době v ČR a na sociálních sítích (Facebook a Twitter) začal pod pseudonymem publikovat sarkastické příspěvky kritické vůči vládě. Správci stránek však údajně znají identitu příspěvatele. Když tito správci byli vyhozeni, začali po příspěvatelech požadovat peníze, jinak zveřejní jejich jména. Nebo by totožnost žalobce mohli prozradit v opilosti. Rodina žalobce měla problémy kvůli svému tigrájskému etniku. Jeho sestru požádali, aby odešla ze zaměstnání a po příbuzných vyžadovali peníze, aby jim umožnili podnikat.
5. Žalobce dále zmínil obavu z toho, že by se jej snažili přesvědčit, aby se coby vysokoškolsky vzdělaný a politiky znalý člověk přidal k vládě. Musel by např. dělat propagandu nebo pracovat na ministerstvu. I někteří jeho bývalí kolegové z univerzity, kde žalobce v roce 2011 učil, jsou spolupracovníci premiéra. Když se žalobce vrátí, mohli by jej ovlivňovat skrze bezpečnostní složky, aby se k nim přidal a byl součástí vlády. Pokud by žalobce odmítl, udělali by mu ze života peklo.
6. Napadeným rozhodnutím žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu. Konstatoval, že žalobce ve vlasti nevyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv, za kterou by čelil pronásledování. Politická aktivita žalobce spočívala pouze ve zveřejňování satirických příspěvků na sociálních sítích. Nečelil však v této souvislosti žádným problémům. Ani strach žalobce z budoucího pronásledování žalovaný nevyhodnotil jako opodstatněný. Žalobce v minulosti nespolupracoval s žádnou politickou stranou nebo vládními představiteli. Je proto nepravděpodobné očekávat, že by o něj měli mít po návratu do vlasti zájem. Žalobce dostatečně nespecifikoval, proč by měl být zájmovou osobou, ani co by mu vlastně hrozilo, pokud by spolupráci odmítl. Hrozbu pronásledování žalovaný nevidí ani v souvislosti s publikací kritických příspěvků na sociálních sítích. Své obavy žalobce staví pouze na spekulacích. Příspěvky publikoval anonymně. Byť správci stránek jeho identitu údajně znali, nic nenaznačuje tomu, že ji někomu prozradili.
7. S odkazem na informace o zemi původu žalovaný poukázal na to, že s nástupem nového premiéra došlo k politickému uvolnění, ale v některých oblastech se zároveň začala projevovat mnohaletá nespokojenost některých etnik vůči do té doby vládnoucímu etniku Tigráj. V roce 2020 se po odložených volbách na severu země vyostřila situace. Žalobce ale

žil v hlavním městě Addis Abeba. Rodina žalobce se dle jeho slov musela přestěhovat, neuvedl ale zároveň, že by se jednalo o nucený odsun nebo důsledek etnicky motivovaných útoků. V hlavním městě se v roce 2020 odehrálo několik násilných protestů, které ale nesouvisely s tigrajským etnikem. Etnický nacionalismus má v Etiopii hluboké kořeny. Etnicita se uvádí i v dokladech totožnosti. Z informací o zemi původu ale nevyplývá, že by státní aparát přehlížel nebo vyvolával lokální etnické boje, k nimž na území Etiopie dochází, a to ani ve vztahu ke konkrétnímu etniku.

8. Žalobce podle žalovaného neměl žádný objektivní důvod, pro který by si nemohl vyřídit nový cestovní doklad. I přes personální změny ve vládě jsou u moci původní politické struktury. Žalobce si v roce 2015 bez jakýchkoliv problémů vyřídil nový pas a vycestoval ze země. Mohl tak udělat i nyní. Jeho žádost o mezinárodní ochranu proto podle žalovaného svědčí pouze o snaze legalizovat si pobyt. To ale může udělat pomocí zákona o pobytu cizinců.
9. Žalovaný neshledal ani důvody pro udělení dalších forem mezinárodní ochrany. S přihlédnutím k věku, zdravotnímu stavu a socioekonomické situaci žalobce žalovaný nenalezl žádný důvod hodný zvláštního zřetele, pro který by žalobci měl udělit humanitární azyl. Žalobce také neuvedl žádné relevantní skutečnosti, které by svědčily o tom, že mu hrozí reálné nebezpečí vážné újmy v podobě trestu smrti nebo špatného zacházení. Ani problematická situace na poli dodržování lidských práv v určité zemi není sama o sobě důvodem pro shledání existence vážné újmy. Postih dle informací o zemi původu nehrozí ani navrátilcům se neúspěšným žadatelům o mezinárodní ochranu. Bezpečnostní situace eskalovala pouze na severu země. V hlavním městě, kde bylo poslední bydliště žalobce, je však bezpečno. Žalobci proto nehrozí ani vážná újma v souvislosti s ozbrojeným konfliktem či z důvodu porušení mezinárodních závazků ČR.

III. Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

10. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu, ve které namítl pouze to, že je tigrajské národnosti a v Etiopii čelil pronásledování pro svůj skutečný i připisovaný opoziční politický názor. Odmítá se přidat k vládnoucí straně. Státní orgány přitom jeho politické přesvědčení znají. V případě návratu mu proto hrozí zatčení či nebezpečí pro jeho život. Žalobce namítl, že žalovaný porušil § 12 a § 14a zákona o azylu, § 3, § 2 odst. 4, § 50 odst. 3, § 68 odst. 3 správního řádu, čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků a čl. 3 a 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod.
11. Žalovaný s žalobou nesouhlasí. Odkázal na obsah správního spisu. Má za to, že zjistil skutečný stav věci a řádně se zabýval všemi žalobcem tvrzenými důvody podání žádosti o mezinárodní ochranu. Veškeré důkazy žalovaný hodnotil ve vzájemných souvislostech a opatřil si dostatek podkladů pro vydání rozhodnutí.

IV. Doplnění žaloby

12. V prosinci 2021 žalobce zaslal krajskému soudu doplnění žaloby. Nejprve poukázal na aktuální informace o zemi původu. Tigrajské etnikum je podle těchto zpráv utlačováno, zejména od nástupu nové vlády v roce 2018. K vyostření situace došlo v posledním roce (2021), kdy se Etiopie dostala do stavu vnitrostátního ozbrojeného konfliktu. Dochází mimo jiné k porušování lidských práv, zabíjení civilistů nebo mučení. Podle zprávy

Vysoké komisařky pro lidská práva z listopadu 2021 dochází v hlavním městě Addis Abeba k masovému zatýkání, zejména příslušníku tigraského etnika. Děje se tak na základě podezření, že spolupracují s Tigraskou osvobozenou frontou (dále též „TPLF“) nebo ji podporují. V zemi dle zpráv existují detenční zařízení, ve kterých jsou Tigrasci internováni. Týká se to tisíců osob. Impulzy k perzekuci přitom pochází přímo od premiéra. Tato situace dle žalobce odůvodňuje udělení mezinárodní ochrany.

13. Informace, které shromáždil žalovaný, jsou podle žalobce nedostatečné a neaktuální. V napadeném rozhodnutí se žalovaný opřel o informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ohledně situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu v případě návratu do Etiopie. Tato informace se ale nijak nezabývá situací konkrétně tigraského etnika. Daná informace je navíc neaktuální a zpracována zastupitelským úřadem, který nelze považovat za nezávislý zdroj. Žalovaný ignoruje informace, které plynou z jím shromážděných zpráv o tom, že Tigrasci mohou čelit nebezpečí i mimo oblast Tigras. Z nepochopitelných důvodů pak žalovaný mezi podklady rozhodnutí zahrnul zprávy věnující se situaci žen a dětí či náboženství a vzdělávání. Žalovaným použité podklady jsou buď zastaralé, nedostatečně svědčí o aktuální situaci anebo z nich žalovaný tendenčně vybírá informace v neprospěch žalobce.
14. Žalobce splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, protože má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu svého politického přesvědčení a příslušnosti k národnostní menšině Tigrasců. Hrozí mu uvěznění v detenčním zařízení. V tigraských čtvrtích dochází k ničení jejich majetku nebo k nucenému vysídlení či vypovídání tigraských podniků z nájemních prostor. To potkalo i rodinu žalobce. Situace se ještě zhoršila poté, co žalobce odjel ze země. Jsou zaznamenány případy zmizení či nedůvodných zadržení příslušníka tigraského etnika. Problémem je i politické přesvědčení žalobce. Příspěvky, které publikoval ve skupinách na sociálních sítích, mají významný dosah, někdy i statisíců uživatelů. Správci skupin přitom znají identitu žalobce. Někteří z nich začali spolupracovat s etiopským režimem. Kromě toho hrozí, že vláda bude chtít žalobce přinutit ke spolupráci.
15. V případě návratu do Etiopie by žalobci mohla hrozit i vážná újma v souvislosti s ozbrojeným konfliktem. Toto riziko je u něj coby příslušníka tigraského etnika vyšší, než jakému čelí většinová populace. Jeho nuceným vycestováním by došlo k porušení zásady nenavrácení. Ohroženo by bylo jeho právo na život a právo na osobní svobodu.
16. Rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné ve vztahu k výroku o neudělení humanitárního azylu. Žalovaný řádně nezdůvodnil, proč v případě žalobce neshledal důvody hodné zvláštního zřetele. Sám žalovaný přitom uznal, že v některých etiopských oblastech je bezpečnostní situace zhoršená. Při posuzování podmínek pro udělení humanitárního azylu měl žalovaný zohlednit celkovou situaci v zemi původu žalobce, která nabírá obrysy humanitární krize. Za této situace není možné někoho do Etiopie vrátit. I dle judikatury (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2007, sp. zn. 4 Azs 97/2006) je situace vážné humanitární krize důvodem pro zvažování humanitárního azylu.
17. Závěrem žalobce polemizuje se závěry žalovaného, že o mezinárodní ochranu požádal pouze s cílem legalizace pobytu. Judikatura, na kterou žalovaný odkazuje, je překonaná.

V době vstupu na území ČR žalobce žádné důvody k podání žádosti o mezinárodní ochranu neměl. Situace v Etiopii eskalovala postupně. Dle judikatury čas podání žádosti nelze žadateli přičítat k tíži a takovou žádost bez dalšího považovat za účelovou. Cílem každé žádosti je i legalizace pobytu.

V. Posouzení věci krajským soudem

18. Žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná. Krajský soud na základě čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), posoudil věc po skutkové a právní stránce úplně a *ex nunc*.
19. Žaloba je důvodná.
20. Krajský soud nejprve upozorňuje, že žalobce svou žalobu prostřednictvím jejího doplnění významně rozšířil po uplynutí žalobní lhůty. V původně podané žalobě, která byla krajskému soudu doručena poslední den žalobní lhůty, uplatnil žalobce v zásadě jeden žalobní bod. Za žalobní bod lze dle judikatury považovat „každé vyjádření žalobce, z něhož by i jen v nejhrubších obrysech lze dovodit, že napadené správní rozhodnutí z určitého důvodu považuje za nezákonné. Jinými slovy, náležitost žaloby dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je splněna, pokud jsou z tvrzení žalobce seznatelné skutkové děje a okolnosti individuálně odlišitelné od jiných ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce, jež žalobce považoval za relevantní k jím domnělé nezákonnosti správního rozhodnutí; právní důvody nezákonnosti (či nicotnosti) napadeného správního rozhodnutí pak musí být tvrzeny alespoň tak, aby soud při aplikaci obecného pravidla, že soud zná právo, mohl dostatečně vymezit, kterým směrem, tj. ve vztahu k jakým právním předpisům bude směřovat jeho přezkum“ (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 -78). Naopak žalobním bodem není pouhý výčet ustanovení správního řádu a zákona o azylu, které měl žalovaný porušit, není-li alespoň v minimální míře spojen s popisem skutkového děje (rozsudek NSS ze dne 24. 5. 2016, č. j. 4 Azs 47/2016-41 nebo ze dne 18. 4. 2018, č. j. 10 Azs 65/2017-83).
21. Výčet ustanovení zákona o azylu a správního řádu, které žaloba obsahuje, nelze považovat za řádně uplatněný žalobní bod. Žalobním bodem, resp. jeho zárodkem je pouze tvrzení žalobce o tom, že je v Etiopii pronásledován v souvislosti s jeho opozičním politickým přesvědčením, které dával najevo publikací příspěvků na sociálních sítích. Pouze toto tvrzení splňuje požadavky kladené judikaturou na vymezení žalobního bodu tím, že je alespoň v hrubých obrysech dostatečně konkrétní a individualizované.
22. Podle § 71 odst. 2 s. ř. s. přitom platí, že žalobce může kdykoli za řízení žalobní body omezit. Rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body může jen ve lhůtě pro podání žaloby. Naopak i po uplynutí lhůty k podání žaloby lze dále rozvíjet řádně a včas uplatněný žalobní bod – prohlubovat argumentaci či přinášet argumenty nové, pokud se nic nemění na podstatě žalobního bodu. Řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, včetně přezkumu rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, je ovládáno dispoziční zásadou, podle které se soud (až na výjimky) omezuje pouze na posouzení existence důvodů nezákonnosti správního rozhodnutí, které žalobce tvrdí. Soud naopak nemůže tyto důvody za účastníka řízení domýšlet či doplňovat (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2020, č. j. 4 Azs 206/2020-38).

23. Touto optikou se krajský soud mohl při přezkumu rozhodnutí žalovaného zabývat pouze tím, zda žalovaný správně posoudil důvodnost obav žalobce z pronásledování pro jeho politický názor. Tuto námitku přitom důvodnou neshledal.
24. Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, je-li a) pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování (mimo jiné) pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.
25. Pojem uplatňování politických práv ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu je nutné vykládat v souladu s čl. 43 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), protože § 12 písm. a) zákona o azylu je promítnutím této ústavní normy na zákonné úrovni. Za politická práva a svobody tudíž musejí být pokládána politická práva ve smyslu hlavy druhé oddílu druhého Listiny (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 – 67).
26. Pokud jde o zastávání politických názorů ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, tento pojem je o něco širší, než uplatňování politických názorů. Toto ustanovení již nemá svůj původ v Listině, ale přímo v Úmluvě o právním postavení uprchlíků. Lze proto vycházet z výkladu obsaženého v Příručce UNHCR k postupům pro určování právního postavení uprchlíků, podle které *„[z]astávání politických názorů lišících se od názorů vlády není samo o sobě důvodem k nárokování si právního postavení uprchlíka, a žadatel musí prokázat, že skutečně má obavy z pronásledování pro své názory. Předpokladem toho je, že žadatel zastává názory, které nejsou tolerovány ze strany úřadů a které kritizují jejich politiku a metody. Dále to předpokládá, že tyto názory se staly předmětem pozornosti úřadů nebo jsou jimi přisuzovány žadateli“* (viz bod 80). Zároveň je toto ustanovení třeba vykládat souladně se směrnicí č. 2011/95/EU („kvalifikační směrnice“), která v čl. 10 odst. 1 písm. e) definuje politické názory jako pojem zahrnující *„zejména zastávání názorů, myšlenek nebo přesvědčení ohledně potenciálních původců pronásledování uvedených v článku 6 a jejich politik nebo postupů, bez ohledu na to, zda žadatel podle dotyčných názorů, myšlenek nebo přesvědčení jednal.“*
27. Významný rozdíl mezi § 12 písm. a) a § 12 písm. b) zákona o azylu spočívá také v tom, že pro udělení azylu podle prvně uvedeného ustanovení nestačí pouze hrozba budoucího pronásledování. Žadatel musí být pronásledován předtím, než opouští zemi původu. Naopak v případě písm. b) stačí existence hrozby budoucího pronásledování, přičemž minulé pronásledování není nutným předpokladem odůvodněnosti obav žadatele.
28. Žalobce před svým odjezdem z vlasti nečelil pronásledování v souvislosti s uplatňováním politických práv. V rámci řízení neuváděl, že by svá politická práva uplatňoval a že by za to nesl jakékoliv negativní následky. Své politické přesvědčení začal veřejně projevovat až po roce 2018 v souvislosti se změnou politické reprezentace. V té době již žil na území ČR. Sám ostatně přiznal, že v době, kdy Etiopii opustil, žádné důvody k podání žádosti o mezinárodní ochranu neměl. O minulém pronásledování pro uplatňování politických práv ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu proto u žalobce rozhodně mluvit nelze.
29. Pokud jde o strach žalobce z budoucího pronásledování, ani ten krajský soud nepovažuje za odůvodněný. Jediný projev opozičního politického názoru žalobce spočíval v publikaci příspěvků na sociálních sítích. Své příspěvky však žalobce publikoval anonymně. Sice vysvětloval, že správci skupin, na kterých žalobce předmětné příspěvky publikoval, jeho identitu znali. Ovšem to, že by mělo reálně hrozit, že tyto osoby vyzradí identitu žalobce

vládním představitelům, je skutečně pouze spekulací žalobce, která se nezakládá na žádné objektivní skutečnosti. Krajský soud proto souhlasí s žalovaným, že obava z jakéhokoliv postihu za protivládní politický názor žalobce, je pouze hypotetická, nikoliv opodstatněná. Za zcela nepravděpodobné pak krajský soud považuje to, že by žalobce měl být nucen do spolupráce s vládou pouze kvůli svému vysokoškolskému vzdělání a politickému rozhledu. Žalobce v rámci řízení tuto obavu nedoložil žádnou vlastní zkušeností či zkušeností osob v obdobném postavení. Uvedl sice, že někteří jeho bývalí kolegové z univerzity spolupracují s premiérem, netvrdil však, že by tak činili pod nátlakem. Není tak jasné, na základě čeho se domnívá, že by mu něco podobného hrozilo, ani co by se mu případně mělo stát, pokud by spolupráci odmítl. Pokud by představitelé etiopské vlády skutečně měli zájem o spolupráci s žalobcem, krajský soud nevidí logický důvod k tomu, proč by měli čekat na jeho návrat do Etiopie a nekontaktovali jej už mnohem dřív. Zájem vládních představitelů o spolupráci s příslušníkem tigraského etnika navíc nedává smysl v situaci, kdy žalobce zároveň tvrdí, že Tigrajci jsou v Etiopii systematicky pronásledováni. Lze proto uzavřít, že žalobci nehrozí pronásledování pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.

30. Další žalobní body, které se týkají hrozby pronásledování pro tigraskou národnost žalobce, nebezpečí vážné újmy v souvislosti s ozbrojeným konfliktem, či důvodů pro udělení humanitárního azylu, žalobce poprvé uplatnil až v doplnění žaloby v prosinci 2021, tedy po uplynutí žalobní lhůty. Za normálních okolností by k nim proto krajský soud nemohl přihlížet. Tyto námitky však vychází ze skutkového stavu, který nastal až po vydání rozhodnutí žalovaného. Ve druhé polovině roku 2021 totiž v Etiopii došlo k tak významné změně okolností, že krajský soud shledal, že v tomto případě tu jsou podmínky pro prolomení obecné zásady zakotvené v § 75 odst. 1 s. ř. s., podle něhož *při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.*

31. Z judikatury správních soudů jednoznačně plyne, že jedním z důvodů k prolomení zásady koncentrace řízení je aplikace čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice. Podle něj členské státy EU musí zajistit, aby měl žadatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany k dispozici účinný opravný prostředek, jehož podstatou je alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci, které je úplné a *ex nunc* (tj. podle stavu ke dni rozhodnutí soudu). Podle čl. 52 odst. 1 procedurální směrnice se povinnost zajistit účinný opravný prostředek ve smyslu čl. 46 odst. 3 této směrnice vztahuje na žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané po 20. 7. 2015. S ohledem na včasné neprovedení čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice do vnitrostátního právního řádu, má toto ustanovení přímý účinek, jedná-li se o žádost o mezinárodní ochranu podanou po rozhodném datu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2017, č. j. 1 Azs 194/2017-30, nebo ze dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015-35). Právě krajský soud je v tomto případě soudem, který má povinnost zajistit úplné a *ex nunc* posouzení opravného prostředku podaného proti rozhodnutí žalovaného.
32. V rámci soudního řízení lze při aplikaci čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice uplatňovat pouze takové nové skutečnosti, které žadatel o udělení mezinárodní ochrany buď nemohl bez svého zavinění uvést již v řízení před správním orgánem, anebo k jejich neuvedení měl ospravedlnitelný důvod (nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16).
33. Situace v Etiopii se od doby, kdy žalovaný vydal napadené rozhodnutí, významně změnila. Ze zpráv provedených při jednání jako důkaz vyplývá, že ozbrojený konflikt, který od listopadu roku 2020 probíhal pouze na území oblasti Tigráj, se od července do listopadu roku 2021 postupem povstalců z TPLF ve spojení s Oromskou osvobozenou armádou (OLA) rozšířil i do dalších oblastí, včetně Oromie, kde leží hlavní město Addis Abeba, ve kterém žalobce před odjezdem z vlasti žil. Vláda na tento postup zareagovala vyhlášením půlročního nouzového stavu 2. listopadu 2021 (který byl později předčasně ukončen dne 15. 2. 2022).
34. Zprávy o zemi původu zároveň vypovídají o masovém zatýkání příslušníků tigrájského etnika v době rozšíření konfliktu a v době nouzového stavu, a to včetně hlavního města. K zatýkání dle mezinárodních lidskoprávních organizací dochází na základě etnického původu v rámci celostátně vyhlášeného výjimečného stavu, který bezpečnostním složkám umožnil zadržovat lidi podezřelé ze spolupráce s teroristickými skupinami. Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva vyjádřil své znepokojení nad zprávami o špatném zacházení ve vazbě. Uvádí, že do konce února 2022 bylo svévolně zatčeno a zadržováno více než 15 000 lidí, převážně běžných občanů tigrájské národnosti. O etnický motivovaný zatýkání v této době hovoří také zpráva CNN.
35. Dle aktuální informace (Informace Migrationsverket, švédské agentury pro migraci z 31. 8. 2022 – Etiopie, Tigrájci a jejich situace mimo Tigráj) mohou být v současnosti vůči Tigrájcům cílena různá opatření, která zahrnují zatýkání a zadržování, přinejmenším pravidelně s etnickým podtextem, a další diskriminační opatření, která se někdy označují jako etnické profilování (různé formy ekonomických sankcí, překážky v cestování atd.). Intenzita těchto opatření se podle všeho v čase mění; rozsáhlejší zásahy probíhají v době, kdy tigrájské síly vládu vojensky zatlačují. Od začátku roku 2022 se počet zatčení a zadržení Tigrájců mimo Tigráj patrně snížil. Přestože k zatýkání bude pravděpodobně stále docházet, nezdá se, že by se jednalo o masové zatýkání jako dříve. Současně tento vývoj

naznačuje, že se zvýšila míra tolerance úřadů s ohledem na etnický profil. V průběhu roku 2022 byl propuštěn velký počet Tigrjců, pravděpodobně v řádu tisíců. Kolik jich je stále zadržováno, je obtížné určit, ale zdá se pravděpodobné, že nejméně 10 000, možná několik desítek tisíc. Zadržovaní se zřejmě ocitají v nevyhovujících a život ohrožujících podmínkách. Navzdory zdánlivě menší hrozbě zadržení v současné době zůstává postavení Tigrjců mimo Tigrj zranitelné. Informace naznačují, že v etnické skupině přetrvává strach a pravděpodobně se mnoho jejích členů po kolektivní zkušenosti s etnicky motivovaným hromadným zatýkáním má před úřady na pozoru. Kromě toho byly zaznamenány informace o všeobecné marginalizaci a přetrvávající existenci diskriminačních vládních opatření, včetně ekonomických. To, jak se bude konflikt v Tigrji vyvíjet a do jaké míry se bude federální vláda cítit pod tlakem, může ovlivnit, jak se bude s Tigrejci zacházet v budoucnu.

36. Ze současných zpráv ze sdělovacích prostředků dále vyplývá, že na konci srpna 2022 došlo k narušení dočasného příměří a vojenský konflikt v Tigrji opět pokračuje. Situace tedy není ani v nynější době stabilní.
37. Žalovaný ve svém rozhodnutí vycházel ze situace v Etiopii před vydáním napadeného rozhodnutí, k němuž došlo dne 30. 6. 2021. V této době byl dle žalovaného vojenský konflikt mezi vládními jednotkami a jednotkami TPLF izolován v Tigrji a informace o zemi původu dle žalovaného uvádějí, že etnický nacionalismus má v Etiopii hluboké kořeny, avšak žádná z těchto informací nehovoří o tom, že státní aparát tyto tendence přehlíží nebo přímo vyvolává, a to navíc proti některému z etnik. Jak již bylo řečeno výše, proti těmto závěrům žalobce ve lhůtě pro podání žaloby nijak nebrojil.
38. Bezprostředně po vydání napadeného rozhodnutí však došlo dle informací provedených k důkazu při soudním jednání k podstatné změně poměrů v zemi původu žalobce. Boje, původně izolované v regionu Tigrj (kde žalobce před odjezdem ze země původu nežil) se opakovaně přenesly i do dalších regionů, dokonce do blízkosti hlavního města. V důsledku těchto skutečností informace o zemi původu hovoří o rozsáhlých represích vůči obyvatelům tigrjského původu, zahrnující svévolné zatýkání a detenci v nevyhovujících podmínkách, ekonomickou marginalizaci a atmosféru všeobecného strachu mezi Tigrejci. K tomuto jednání ze strany vlády docházelo zejména v době vyhlášeného nouzového stavu od listopadu 2021 do února 2022, od té doby zatýkání založené na etnickém klíči patrně polevilo, nicméně tisíce Tigrjců dále zřejmě v zadržení zůstalo. Intenzita represí vůči občanům tigrjské národnosti je patrně přímo úměrná intenzitě bojů mezi vládními jednotkami a TPLF a vzrůstá v době, kdy centrální vláda cítí ohrožení. V současné době se dle aktuálních zpráv po několikaměsíčním humanitárním příměří konflikt opět vojensky rozhořel.
39. Jelikož žalobce je tigrjské národnosti a před odjezdem ze země původu pobýval v hlavním městě Addis Abeba v Oromii, dle krajského soudu se v tomto případě jedná o natolik závažné nové skutečnosti ve vztahu k hrozbě pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu či vážné újmy dle § 14a téhož zákona, které je nutné v tomto řízení dle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice zohlednit. Je tedy na místě, aby se s ohledem na současné politické a bezpečnostní prostředí v zemi původu žalovaný situací žalobce znovu zabýval a obstaral za tímto účelem aktuální informace zejména k rozsahu bojů mezi TPLF a vládními jednotkami a postavení Tigrjců mimo Tigrj, resp. v místě posledního bydliště

žalobce. Na základě takových informací poté bude možné zhodnotit, zda žalobci hrozí v Etiopii pronásledování či vážná újma.

40. K argumentaci žalovaného uplatněné v průběhu jednání lze doplnit, že obecně samozřejmě platí, že správní orgán vychází při svém hodnocení primárně z výpovědi žadatele o mezinárodní ochranu. Ten však zároveň z povahy věci nemůže předvídat budoucí vývoj v zemi původu po vydání napadeného rozhodnutí. Jakkoliv žalovaný vycházel ze zpráv o zemi původu, které byly v době vydání napadeného rozhodnutí aktuální (a popisují konflikt v Tigraji a to, že před vydáním napadeného rozhodnutí patrně Tigrajci nebyli ze strany vládní moci utlačováni), tyto zprávy přestaly být aktuální minimálně od července roku 2021 (tedy bezprostředně po vydání napadeného rozhodnutí), kdy vojenský konflikt eskaloval a vláda dle zpráv o zemi původu zareagovala mimo jiné poměrně rozsáhlými represemi směřovanými právě proti tigrajskému etniku, k němuž patří i žalobce. Nejedná se tedy pouze o obecné informace, které by se přímo situace žalobce nijak nedotýkaly.

VI. Závěr a náklady řízení

41. Krajský soud proto zrušil rozhodnutí žalovaného z důvodu podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., protože s ohledem na pozdější skutkový vývoj, který soud musel vzít podle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice v potaz, skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění. V novém řízení se žalovaný bude muset zabývat také aktuální (zejména bezpečnostní a lidskoprávní) situací v Etiopii, zejména co se týče vývoje ozbrojeného konfliktu mezi vládou a TPLF a aktuální situace občanů Etiopie tigrajské národnosti. Právní názor vyslovený v tomto rozsudku žalovaného v dalším řízení zavazuje (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
42. O nákladech řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný v řízení nebyl úspěšný, žalobci v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nevznikly a ani jejich náhradu nepožadoval.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 21. září 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce